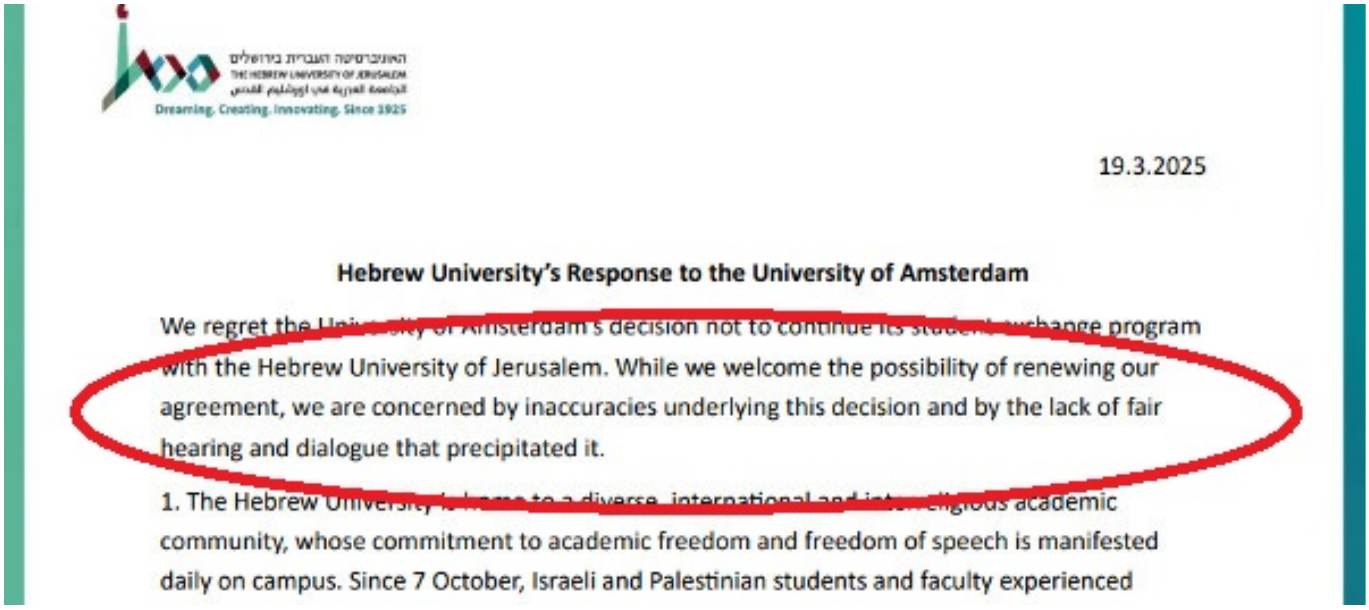

UvA heeft antisemitische aantijgingen nooit bij de universiteit van Jeruzalem gecontroleerd

Posted on 22 maart 2025 by Eduard Bomhoff

De Hebrew University of Jerusalem (HUJI) viert over een paar dagen haar honderdste verjaardag. Albert Einstein nam samen met Chaim Weizmann in 1918 het initiatief om geld in te zamelen voor een universiteit in Jerusalem, en op 1 april 1925 begon het onderwijs. In die honderd jaar waren nog veel meer Nobelprijswinnaars verbonden aan HUJI; als econoom ken ik natuurlijk Amos Tversky en Daniel Kahneman.

Tip: leuk artikel over Kahnemans research in de economische psychologie op de Nederlandse Wikipedia met een lange lijst van bekende Nederlandse hoogleraren die veel naar hem verwijzen. Nog een tip: voor wie toegang heeft tot de *Wall Street Journal* een prachtig en gevoelig essay van een van Kahnemans vrienden over hoe deze Nobelprijswinnaar in de besliskunde vorig jaar nog actief was, maar toen al zelf besliste tot euthanasie (*WSJ*, 15 maart 2025).

Geen expertise, maar wel de leiding

De medische faculteit van HUJI werkt met zes ziekenhuizen en overal worden natuurlijk ook Palestijnse patiënten behandeld (zoals ook Hamas-leider Sinwar in het Soroka-ziekenhuis in de Negev voor zijn hersenoperatie). Een topuniversiteit in het Midden-Oosten, maar de Universiteit van Amsterdam heeft vorige week besloten om HUJI op de zwarte lijst te zetten. Heel vreemd, want de Raad van Toezicht van de UvA, het hoogste bestuursorgaan, heeft een functieprofiel met onder andere letterlijk:

• oog voor waarborgen tegen machtsmisbruik en het bevorderen van sociale veiligheid en geweldloosheid binnen de academische gemeenschap;

• maatschappelijke sensitiviteit en uitdragen dat de UvA een publieke instelling is die haar waarden in praktijk brengt;

Voorzitter Jolande Sap, oud-Kamerlid van GL, heeft geen direct zichtbare expertise met het bestuur van een instelling voor wetenschappelijk onderwijs, maar past daarmee in de typisch Nederlandse traditie om algemene 'bestuurders' met het juiste netwerk in Den Haag de leiding te geven (denk aan Ed Nijpels bij Klimaat, 'ons Camiel' bij de KLM, en nu – een bizarre benoeming – Alexandra van Huffelen bij de Universiteit Nijmegen).

De eerste opdracht aan Jolande Sap c.s. – sociale veiligheid en geweldloosheid – is aan de UvA nu helaas langdurig en grondig mislukt. Dilan Yeşilgöz, politiek leider van de VVD, klaagde: 'Het cancelen gaat maar door… zoals de sfeer op de UvA… waar je ongeveer langs een ballotage moet om te zien of je wel of niet deugt' (*NRC*, 1 februari).

De tweede opdracht stelt terecht dat de UvA goede waarden in de praktijk moet brengen, maar niet dat zij politieke oordelen moet uitspreken over controversiële onderwerpen. Wat betekent het precies wanneer een universiteit iets vindt van wat er gebeurt in Israël, Gaza en de West Bank? Is dat werkelijk meer dan de persoonlijke mening van de bestuurders? Jolande Sap en haar medebestuurders hebben kritiek, maar gaan niet zo ver om concreet aan te geven hoe de Israëlische regering beter kan omgaan met de Palestijnen. Dat is verstandig, want die tragische situatie heeft geen eenvoudige oplossing.

Wat moet Israël dan doen?

Toen ik student was, hielden wij 'teach-ins' over Vietnam. Daar was een duidelijk advies mogelijk aan president Johnson: geef het op, en trek alle militairen terug. Dat gebeurde onder Nixon. Of het omgekeerde advies: bestrijd de corruptie in Zuid-Vietnam en help dat land om zelfstandig te blijven.

Heel anders is dat nu in Israël en Gaza. We weten dat de Palestijnse en Gazaanse kinderen opgroeien met schoolboeken voor aardrijkskunde, betaald door de VN, waarin Israël ontbreekt op de landkaart. 'From the river to the sea' is dan puur antisemitisme, want betekent vernietiging van Israël.

Ook is bekend dat PLO-president Abbas pensioenen betaalt aan alle families die een 'held' hebben verloren bij een moedwillige bomaanslag in Israël. Wat moet en kan Israël dan doen? Wat zouden wij in Nederland doen wanneer alle Belgische scholen les gaven over de urgente vernietiging van Nederland, van de Maas tot de Noordzee, en Belgische vaders hun zoons opriepen om zo veel mogelijk Nederlanders te doden? Gelukkig waagt Jolande Sap met haar team zich niet aan advies over zulke tragische situaties, ondenkbaar tussen België en Nederland, maar harde realiteit voor Israël.

HUJI is succesvoller dan de UvA

Wat dan overblijft en wordt beoogd door het UvA-bestuur is een combinatie van 'virtue signaling' en een poging om de reputatie van HUJI te beschadigen en daarmee die universiteit te beïnvloeden. Dat is niet te hard gesteld, want we horen niets over pogingen om het beleid van HUJI beter te begrijpen en normaal met elkaar in gesprek te gaan.

Ik raadpleegde de afgelopen dagen mijn vriend prof Eugene Kandel, oud-student van HUJI en na een PhD in Chicago en een research-carrière in de VS weer terug als hoogleraar aan zijn eigen alma mater in Jerusalem. Een van zijn prioriteiten is het opleiden van nog meer Arabische Israëliërs en Palestijnen in de tech-sector. Zie vanaf minuut 7:50 in zijn minicollege.

In computer-science en tech lijkt HUJI succesvoller dan de UvA. Daarom is het jammer dat de UvA niet heeft geprobeerd om te leren van de grote Israëlische successen met tech-startups (Israël is nummer een in de wereld voor tech-

studenten als percentage van de bevolking – zie opnieuw prof Kandels mini-college).

Een weerwoord

Geluiden in Jerusalem om de UvA maar op te geven na al het haat-nieuws uit Amsterdam waren er wel, maar bleven een minderheid. Een officieel weerwoord kwam deze week kort voor publicatie van dit artikel. Direct aan het begin betuigt Jerusalem spijt dat het bestuur van de UvA helemaal niet heeft geprobeerd om contact op te nemen en een dialoog aan te gaan.

Hoofdpunt van de klacht van de UvA is onderwijs bij HUJI aan militairen en politie. Maar dat kan moeilijk anders in een land met meerjarige verplichte dienstplicht en regelmatige herhalingsoefeningen. Zelf heb ik gastcolleges gegeven in Zwitserland – ook een land met dienstplicht en herhalingsoefeningen – en dan zie je soms Zwitsers in uniform in de gang. Dat moet vaker het geval zijn in Israël, want Zwitserland heeft vriendelijke buurlanden, maar Israël vijanden dichtbij, hoewel minder dan in het verleden.

De Emiraten en Saoedi-Arabië engageren zich sinds kort – in tegenstelling tot de UvA – juist wel met Israel. HUJI verduidelijkt dat leger en politie hun mensen in eigen beheer ook colleges geven buiten de universiteit, maar dat aan de universiteit studenten uit leger en politie in dezelfde collegebank zitten als hun Palestijnse en Arabische medestudenten.

Zie dit artikel in de *Jerusalem Post* voor secundaire kritiek van de UvA.

Ernstige schade aan de Amstel

Eugene Kandel stuurde ook nog een link naar de website van het Harry Truman Institute for the Advancement of Peace van de HUJI. Op die website foto's waar we ook moslima's met hoofddoek actief bezig zien. Heel wat plesanter en beter passend bij een universiteit dan recente foto's uit Amsterdam.

Het UvA-bestuur steekt geen energie in een engagement met HUJI en blijft dus hangen in 'virtue signaling' en in meelopen met demonstranten die de reputatie van een universiteit in Jerusalem willen beschadigen. Tot nog toe is de schade aan de Amstel heel wat ernstiger.

Eduard Bomhoff *is oud-hoogleraar economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, Nyenrode en Monash University. In 2002 was hij vicepremier in het eerste kabinet-Balkenende. In november 2024 verscheen zijn boek* ***'Het Casinopensioen – en andere brandende kwesties'.*** *Het boek is overal te koop of te bestellen, zoals* ***ook in de winkel van Wynia's Week****.*

Wynia's Week *verschijnt drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee? Kijk* ***HIER****. Hartelijk dank!*